

769.

ROZPORZĄDZENIE II MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 15 grudnia 1933 r.

w sprawie wykonania ustawy o częściowej zmianie
ustroju samorządu terytorjalnego.

Na podstawie art. 4 ust. (4) i art. 129 ustawy
z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju
samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35,
poz. 294) zarządzam co następuje:

Rozdział 1.

Objaśnienia wstępne.

§ 1. (1) Artykuły, powołane w niniejszem
rozporządzeniu bez bliższego określenia, oznaczają
postanowienia ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o czę-
ściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego
(Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294). Ustawę tę oznacza
również używany w rozporządzeniu skrót „ustawa
samorządowa”.

(2) Paragrafy, powołane w niniejszem rozpo-
rządzeniu bez bliższego określenia, oznaczają prze-
pisy niniejszego rozporządzenia.

Rozdział 2.

Postanowienia ogólne.

§ 2. (1) Zwyczajną większość głosów, wymaga-
ną w myśl postanowień ustawy samorządowej do
powzięcia uchwały i dokonania wyborów przez or-
gan ustrojowy związku samorządowego, stanowią
głosy więcej niż połowy obecnych członków danego
organu, oddane za wnioskiem, stanowiącym osnowę
uchwały, albo na kandydata przy składzie, upraw-
nionym do podejmowania uchwał, nie wymagają-
cych wzmocnionego kompletu (kwalifikowanego
quorum).

(2) Postanowienia dotychczasowych ustaw
ustrojowych, jakie ze zmianami, wynikającymi
z ustawy samorządowej, określają skutki wstrzyma-
nia się od głosowania oraz znaczenie głosu prze-
wodniczącego w razie równości głosów, pozostają
nienaruszone.

Rozdział 3.

Przepisy, dotyczące obszaru całości Państwa, z wy-
jątkiem województwa śląskiego.

Do art. 2.

§ 3. (1) Bieg kadencji nowowybranej rady
gminy (art. 1 ust. 5) i rady powiatowej rozpoczyna
się z dniem ukonstytuowania się tych organów.

(2) Kadencja ławników w gminach wiejskich
i miastach rozpoczyna się z dniem ukonstytuowa-
nia się kolegijum zarządu gminy (§ 4 ust. 1, lit. b),

a upływa z dniem ukonstytuowania się kolegijum,
powołanego przez nowowybranych radnych. Posta-
nowienie to stosuje się analogicznie do członków
wydziałów powiatowych.

(3) Kadencja ławników w gminach wiejskich
i miastach oraz członków wydziałów powiatowych
biegnie równoległe z kadencją rad gminnych, miej-
skich i powiatowych. Po odnowieniu składu rady
wskutek wpływu jej kadencji lub rozwiązania muszą
być dokonane wybory nowych ławników (członków
wydziałów powiatowych).

(4) Kadencja przełożonych gmin i ich zastę-
pów jest niezależna od kadencji rad (gminnych,
miejskich) i biegnie z dniem zatwierdzenia wyboru
lub uzależnienia zatwierdzenia od odbycia okresu
próbego.

§ 4. (1) Nowowybrany zarząd gminy (art. 1
ust. 5) jest ukonstytuowany, gdy:

- a) obsadzone jest stanowisko przełożonego
gminy w trybie postanowień art. 50,
- b) ukonstytuowane jest kolegijum zarządu.

(2) Nowowybrani przełożeni gmin i ich zastę-
pcy obejmują urządowanie bezzwłocznie po zatw-
erdzeniu wyboru, bądź uzależnieniu zatwierdzenia od
odbycia okresu próbnego po przyjęciu tego warun-
ku oraz po złożeniu w jednym i drugim przypadku
przysięgi służbowej. (przyrzeczenia służbowego).

§ 5. (1) Nowowybrana rada gminy, rada po-
wiatowa, kolegijum zarządu gminy oraz wydział po-
wiatowy są ukonstytuowane w dniu pierwszego po-
siedzenia tych organów przy składzie, uprawnio-
nym w myśl obowiązujących przepisów do pode-
jmowania uchwał, nie wymagających wzmocnionego
kompletu (kwalifikowanego quorum).

(2) Pierwsze posiedzenie rady gminy obowią-
zany jest zwołać dotychczasowy przełożony gminy
najpóźniej w ciągu 14 dni po uprawomocnieniu się
niezaprotestowanych wyborów wszystkich radnych,
bądź po wydaniu przez właściwą władzę ostatecznej
decyzji, orzekającej o ważności wyborów.

(3) Postanowienie, zawarte w ustępie poprzed-
nim, stosuje się odpowiednio do kolegijum zarządu
gminy.

Do art. 4 ust. (4).

§ 6. Wybrany do wydziału powiatowego mo-
że być każdy obywatel polski bez różnicy płci, któ-
rv ukończył najpóźniej w przededniu zarządzenia
wyborów 30 lat, mieszka od roku na obszarze dane-
go powiatowego związku samorządowego, włada je-
zykiem polskim w słowie i piśmie oraz posiada przy-
gotowanie praktyczne.

§ 7. Warunek jednorocznego zamieszkania
przy ustaleniu prawa wybieralności do wydziału po-
wiatowego nie dotyczy osób, wymienionych
w ust. (2) art. 3; w tym zakresie stosuje się odpo-
wiednio postanowienia § 3 I rozporządzenia Mini-
stra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 października
1933 r. w sprawie wykonania ustawy o częściowej
zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U.
R. P. Nr. 80, poz. 577).

§ 8. (1) Warunkowi przygotowania praktycznego (art. 4 ust. (4)) odpowiada każdy, kto co najmniej przez trzy lata sprawował mandat członka organu ustrojowego jakiegokolwiek związku samorządowego, bądź też mandat posła lub senatora.

(2) Warunkowi powyższemu odpowiadają również osoby, które co najmniej przez trzy lata pozostawały w zarządach, bądź radach:

- a) komunalnej kasy oszczędności,
- b) izby rolniczej, rzemieślniczej lub przemysłowo-handlowej,
- c) instytucji ubezpieczeń społecznych,
- d) innych instytucji publiczno-prawnych, nie wymienionych pod lit. a) — c),
- e) spółdzielni lub czynnych stowarzyszeń o celach kulturalno-oświatowych lub samopomocy gospodarczej, zarejestrowanych zgodnie z przepisami Prawa o stowarzyszeniach (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 94, poz. 808), bądź stowarzyszeń, posiadających osobowość prawną przed wejściem w życie powyższego Prawa, albo w zarządzie (radzie) Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej, Związku Miast Polskich lub Związku Powiatów Rzeczypospolitej albo w zarządzie oddziałów, podległych tym zrzeszeniom, jeżeli działalność organizacji spółdzielczych, społecznych bądź oddziałów zrzeszeń obejmuje obszar co najmniej jednego powiatu administracyjnego.

(3) Do stwierdzenia członkostwa i czasu udziału w zarządzie (radzie) stowarzyszeń powołane są ich zarządy, do stwierdzenia zaś członkostwa i czasu udziału w zarządzie spółdzielni — władze, które w myśl przepisów prowadzą rejestr spółdzielni.

(4) Warunkowi przygotowania praktycznego do sprawowania mandatu członka wydziału powiatowego odpowiadają również osoby, które posiadają pełne kwalifikacje na stanowisko zawodowego wójta lub zawodowego burmistrza, bądź wykażą się co najmniej trzyletnią pracą na stanowisku sędziowskim lub prokuratorskim albo na stanowisku urzędnika państwowego I lub II kategorii we władzach administracji ogólnej, skarbowej lub szkolnej, bądź Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, albo trzyletnią pracą w instytucjach samorządu terytorjalnego lub gospodarczego na stanowiskach kierowniczych lub referendarskich. Warunkowi powyższemu odpowiadają ponadto osoby, zatrudnione co najmniej przez trzy lata w biurach zrzeszeń samorządowych (§ 8 ust. 2, lit. e) na stanowiskach samodzielnych, co powinno być stwierdzone przez zarząd odnośnego zrzeszenia.

Do art. 8.

§ 9. Postanowienia art. 8 nie odnoszą się do tymczasowych prełożonych gmin i tymczasowych ich zastępców (art. 50) oraz do osób, powołanych w drodze nominacji do tymczasowych zarządów gmin wiejskich i miejskich na podstawie art. 72 i 73.

§ 10. (1) Utrata mandatu członka zarządu gminy na podstawie art. 8 pozbawia członkostwa rady gminy, jeżeli członek zarządu gminy w myśl obo-

wiązujących przepisów wchodzi w skład rady. Utrata mandatu członka wydziału powiatowego pozbawia członkostwa rady powiatowej.

(2) Członek zarządu gminy i wydziału powiatowego, wchodzący w myśl obowiązujących przepisów w skład rady (gminnej, miejskiej, powiatowej), nie może być pozbawiony członkostwa rady na podstawie art. 8 wskutek opuszczania jej posiedzeń.

§ 11. Postanowienia art. 8 nie odejmują organom ustrojowym i ich przewodniczącym uprawnień do nakładania kar porządkowych na członków tych organów w razie nieprzybycia na posiedzenie bez podania okoliczności usprawiedliwiających, o ile uprawnienia takie opierają się na przepisach o ustroju samorządu terytorjalnego, wydanych przed wejściem w życie ustawy samorządowej.

§ 12. (1) Przewodniczący danego kolegjalnego organu ustrojowego obowiązany jest donieść właściwej władzy (organowi), przewidzianej w ust. (4) art. 6, o opuszczeniu trzech kolejnych posiedzeń przez członka (niezawodowego) tego organu, wskazując w doniesieniu przyczyny opuszczenia posiedzeń.

(2) Przy wydawaniu orzeczeń o utracie mandatu w myśl postanowień art. 8 stosować należy postanowienia ustępu ostatniego § 14 I-go rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 października 1933 r. w sprawie wykonania ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 80, poz. 577) oraz przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341).

§ 13. Termin i tryb składania wyjaśnień przez członków organów ustrojowych w sprawie usprawiedliwienia nieprzybycia na posiedzenie danego organu powinien być unormowany w regulaminie jego obrad.

Do art. 9.

§ 14. Członkowie organów ustrojowych nie mogą poza wyjątkami, dopuszczalnymi w myśl art. 9, wchodzić z danym związkiem samorządowym bezpośrednio lub pośrednio w stosunki prawne w charakterze kontrahenta, z których wynikałyby dla tych osób korzyści materialne. Osoby te w szczególności nie mogą zawierać z danym związkiem samorządowym aktów prawnych, które pociągają za sobą jakiegokolwiek zobowiązania dla związku, jak: kupna — sprzedaży, pożyczki oprocentowanej, umów w sprawie dostawy, dzierżawy, najmu rzeczy, spółki i t. p.

§ 15. Władza nadzorcza (art. 1 ust. 8) za twierdzi, bądź wyrazi zgodę na zamierzoną transakcję pomiędzy członkiem organu ustrojowego a danym związkiem samorządowym w sprawie dostawy w myśl ust. (1) art. 9 jedynie w przypadku, gdy przemawiają za tem ważne względy miejscowe, w szczególności, gdy w miejscowości danej brak jest odpowiednich dostawców, a transakcja wyklucza uprzywilejowane warunki dla członka organu ustrojowego

oraz kolizję jego interesów z interesem związku samorządowego, ponadto zaś gdy co do warunków transakcji nastąpi uprzednie porozumienie zarządu gminy (wydziału powiatowego) z władzą nadzorczą (art. 1 ust. 8).

§ 16. Do postanowień organów ustrojowych gminy wiejskiej i miasta, sprzecznych z przepisami art. 9 ust. (1) i §§ 14 i 15, stosują się postanowienia ust. (1) art. 66, a w województwie pomorskim i poznańskim postanowienia tegoż artykułu ze zmianami, wynikającymi z art. 90 i ust. (1) art. 93.

Do art. 11.

§ 17. W razie opróżnienia stanowiska radnego w ciągu kadencji (art. 2) wskutek złożenia lub utraty mandatu w miejsce jego wchodzi zastępca radnego (art. 29 ust. 5).

Postanowienia ustaw ustrojowych, wymagające na niektórych obszarach powoływania zastępców radnych do zastępowania radnych, nie biorących udziału w posiedzeniach rady gminnej, pozostają nie-naruszone.

Do art. 12.

§ 18. (1) Gdy radni nie dokonali wyboru ławników, a kolegium zarządu gminnego nie posiada dostatecznej liczby członków, uprawnionej do podejmowania ważnych uchwał, wówczas na obszarze województw: nowogrodzkiego, poleskiego, wileńskiego i wołyńskiego oraz w powiatach wolkowyskim i grodzieńskim w województwie białostockim stosuje się art. 45 rozporządzenia Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich o samorządzie gminnym z dnia 26 września 1919 r. (Dz. Urzęd. Z. C. Z. W. Nr. 21, poz. 215) ze zmianami, wynikającymi z ustawy samorządowej. Na pozostałych obszarach działania ustawy samorządowej władza nadzorcza (art. 1 ust. 8) nakazuje wówczas dokonanie wyborów w oznaczonym terminie, co najmniej dwutygodniowym; gdy zaś i w tym terminie wybory nie doszły do skutku, kolegium zaś zarządu gminnego, przewidziane w art. 44 ust. (5), nie ma kompletu, niezbędnego do podejmowania ważnych uchwał, wówczas stosuje się odpowiednie postanowienia, zawarte w art. 69 ust. (1) lit. b) łącznie z art. 72 ust. (4) i (5).

(2) W przypadku, gdy kolegium zarządu gminnego nie posiada dostatecznej liczby członków, uprawnionej do podejmowania ważnych uchwał, wówczas do czasu ukonstytuowania się kolegium zarządu na obszarach, o których mowa w zdaniu ostatnim ust. (2), przełożony gminy, powołany w trybie art. 50, sprawuje zarząd w sprawach, nie wymagających uchwał kolegijskiego zarządu gminnego, w sprawach zaś, wymagających jego uchwał, jedynie w przypadkach, przewidzianych w ust. (2) art. 47. Postanowienie to nie narusza uprawnień tymczasowych zarządów gmin, wynikających z postanowień art. 72 i 73.

Do art. 14.

§ 19. (1) W razie nieobecności sekretarza gminnego lub niemożności pełnienia przez niego obowiązków służbowych udział w posiedzeniach zarzą-

du gminnego i rady gminnej z głosem doradczym bierze i protokółuje uchwały zastępca sekretarza gminnego względnie pracownik urzędu gminnego, pełniący czasowo obowiązki sekretarza.

(2) W gminach, gdzie stanowisko sekretarza gminnego nie jest ustanowione (art. 13 ust. 3) lub nie jest obsadzone, uchwały zarządu gminnego i rady gminnej protokółuje wójt albo wyznaczony przez niego pracownik urzędu gminnego, w razie zaś braku pracownika albo niemożności poruczenia mu tych czynności jeden z członków zarządu gminnego.

(3) Protokół obrad zarządu gminnego i rady gminnej podpisuje wójt oraz osoba, prowadząca na danym posiedzeniu protokół obrad. W przypadku, gdy protokół taki sporządza sam wójt, podpisuje go oprócz wójta jeden z członków zarządu gminnego.

§ 20. (1) Postanowienia, zawarte w §§ 14 — 16, stosuje się odpowiednio do sekretarza gminnego i każdego pracownika gminnego, który zastępczo lub w określonym zakresie sprawuje jego czynności służbowe z zastrzeżeniem, że ograniczenia przy zawieraniu aktów prawnych nie dotyczą aktów, wynikających ze stosunków służbowych tych osób, a zawieranych zgodnie z przepisami ustaw specjalnych.

(2) W sprawach, objętych art. 9, postanowienia art. 7 i 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341) mają całkowite zastosowanie.

(3) Niezależnie od wyłączenia w sprawach, będących przedmiotem obrad zarządu gminnego lub rady gminnej, z mocy postanowień art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnym, sekretarz gminny, bądź zastępujący go pracownik urzędu gminnego nie mogą brać udziału w posiedzeniach organu ustrojowego gminy, gdy w danych sprawach są materialnie zainteresowani, obecność zaś ich na posiedzeniu mogłaby mieć wpływ na wynik obrad. Ocena tych okoliczności i wydawanie decyzji należy do przewodniczącego na posiedzeniu danego organu ustrojowego.

Do art. 20.

§ 21. (1) Od decyzji starosty powiatowego, odmawiającego zatwierdzenia wyborów sołtysa (podsołtysa), mogą radni gromadzcy bądź członkowie zebrania gromadzkiego wnieść zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341) odwołanie do wojewody, który orzeka ostatecznie, przyczem odmowną decyzję wydać może po wysłuchaniu opinii wydziału wojewódzkiego (izby wojewódzkiej).

(2) Do wniesienia odwołania w myśl postanowień ust. (1) uprawniona jest jedynie taka liczba radnych gromadzkich, która stanowi więcej niż połowę ustawowej ich liczby (art. 19 ust. 3), bądź 1/3 ogółu członków zebrania gromadzkiego.

Do art. 22.

§ 22. (1) Postanowienia §§ 14 i 15 stosuje się odpowiednio do radnych gromadzkich, ich zastępców, sołtysów i podsołtysów.

(2) Do postanowień organów gromady, sprzecznych z przepisami art. 9 ust. (1) oraz §§ 14 i 15, stosuje się postanowienia ust. (3) art. 24.

Do art. 35.

§ 23. Protokół obrad rady miejskiej podpisuje przewodniczący oraz pracownik zarządu miejskiego, wyznaczony przez przełożonego gminy.

Do art. 37.

§ 24. (1) Jeżeli radni nie dokonali wyboru ławników, władza nadzorcza (art. 1 ust. 8) nakazuje dokonanie wyborów w oznaczonym terminie, co najmniej dwutygodniowym, gdy zaś i w tym terminie wybory nie doszły do skutku, kolegium zaś zarządu miejskiego, przewidziane w art. 44 ust. (5), nie ma kompletu niezbędnego do podejmowania uchwał, wówczas stosuje się odpowiednie postanowienia, zawarte w art. 69 ust. (1) lit. b), bądź w art. 72 ust. (4) i (5).

(2) W przypadkach, gdy kolegium zarządu miejskiego nie posiada dostatecznej liczby członków, uprawnionej do podejmowania ważnych uchwał, wówczas do czasu ukonstytuowania się magistratu przełożony gminy, powołany w trybie art. 50, sprawuje zarząd w sprawach, nie wymagających uchwał magistratu, w sprawach zaś wymagających jego uchwał, jedynie w przypadkach, przewidzianych w ust. (2) art. 47. Postanowienie to nie narusza uprawnień tymczasowych zarządów gmin, wynikających z postanowień art. 72 i 73.

Do art. 44.

§ 25. (1) Zarząd gminy (zarząd gminny, magistrat) działa kolegialnie w zakresie spraw, przewidzianych w art. 44 ust. (1), w formie uchwał, podejmowanych zgodnie z regulaminem czynności zarządu.

(2) Uchwały kolegialnego zarządu gminy wykonują przełożony gminy (art. 46 ust. 5), który obowiązany jest powoływać się na nie w treści dokumentów i korespondencji we wszystkich sprawach, zastrzeżonych do decyzji kolegium zarządu, bądź wymagających zasięgnięcia jego opinii.

§ 26. W zakresie spraw, w których stanowi rada gminy (rada gminna, rada miejska), żadna sprawa nie może być przez radę decydowana bez uprzedniego rozpatrzenia danej sprawy w myśl art. 44 ust. (1) lit. a) przez kolegium zarządu, bądź przez organ, posiadający jego uprawnienia. Wyjątek stanowią sprawy nagłe, gdy wniesieniu ich pod obrady rady nie sprzeciwia się żaden z obecnych na jej posiedzeniu członków zarządu. Bliższe zasady w tym zakresie może ustalić regulamin obrad rady gminy.

§ 27. (1) Przez „inwestycje” zgodnie z art. 44 ust. (1) lit. h) rozumieć należy każdy wydatek finansowy gminy w zakresie urzędów, zakładów i przedsiębiorstw gminnych, nie objęty bieżącymi wydatkami na koszty administracji i eksploatacji i wymagający uwzględnienia w budżecie gminy po stronie wydatków nadzwyczajnych w myśl postanowień, za-

wartych w § 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 czerwca 1924 r. o obowiązku i sposobie pokrywania wydatków przez związki komunalne (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 522) i § 7 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 grudnia 1932 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu, o sporządzaniu i ustalaniu budżetów związków komunalnych (Dz. U. R. P. z 1923 r. Nr. 11, poz. 71).

(2) Do kolegium zarządu gminy należy ustalenie wytycznych, dotyczących wykonania inwestycji, rozpatrzenie i zatwierdzenie planu finansowego inwestycji, projektów i kosztorysów oraz ofert, złożonych przy przetargach publicznych. Wszystkie inne czynności wykonawcze w sprawach inwestycji należą do przełożonego gminy (art. 46 ust. 1) z zachowaniem jednak w mocy przepisów specjalnych.

(3) Bliższe przepisy w zakresie postanowień niniejszego paragrafu powinien ustalić regulamin czynności kolegium zarządu; regulamin ten powinien określić, jakiego rodzaju inwestycje zaliczane są do ważniejszych w rozumieniu art. 44 ust. (1) lit. h).

§ 28. (1) Kolegjalny zarząd gminy (art. 1 ust. 5) może upoważnić przełożonego gminy za jego zgodą do wydawania decyzji, zastrzeżonych w myśl art. 44 zarządowi kolegialnemu, z tem:

- a) że przeciw upoważnieniu nie zgłosi sprzeciwu żaden z członków kolegium zarządu gminy,
- b) że upoważnienie dotyczyć ma jedynie poszczególnych spraw, umieszczonych w porządku obrad danego posiedzenia, albo spraw jednego i tego samego typu na zasadzie ustalonych w uchwale kolegium wytycznych,
- c) że upoważnienie ma charakter czasowy.

(2) Upoważnienie, o którym mowa w ustępie poprzednim, może być na każdym z następnych posiedzeń zarządu na wniosek jednego z członków kolegium odwołane.

(3) W decyzjach, wydawanych na piśmie w granicach upoważnienia, o którym mowa w ust. (1), przełożony gminy obowiązany jest powoływać się na upoważnienie kolegialnego zarządu gminy.

(4) Decyzji, wydanej przez przełożonego gminy w trybie postanowień ust. (3), kolegialny zarząd gminy nie może zmieniać ani uchylać.

(5) Bliższe zasady w sprawach, objętych niniejszym paragrafem, może normować regulamin czynności zarządu gminy.

(6) Kolegjalny zarząd gminy nie może poruczać do przygotowywania i decydowania sprawy, wymagającej jego uchwały, żadnemu z członków kolegium, poza przełożonym gminy bądź zastępcą, pełniącym jego obowiązki.

§ 29. (1) Każdy członek zarządu gminy może zasięgać informacji w sprawach, przewidzianych w ust. (3) art. 44, zarówno na posiedzeniu zarządu, jak i poza nim jedynie u przełożonego gminy, a w czasie jego nieobecności u jego zastępcy.

(2) Członek zarządu gminy może czynić uwagi w formie interpelacji oraz stawiać wnioski w po-

wyższych sprawach w myśl art. 44 ust. (5) wyłącznie tylko na posiedzeniu zarządu gminy.

(3) Bliższe przepisy w zakresie postanowień niniejszego paragrafu może ustalić regulamin czynności zarządu gminy.

§ 30. Członkowie zarządu gminy, działające kolegialnie zgodnie z obowiązującymi przepisami, są w wykonywaniu swych funkcji w kolegium samodzielni i niezawisli.

Do art. 46.

§ 31. (1) Przełożony gminy może upoważnić swego zastępcę względnie zastępców oraz pracowników gminy do podpisywania w swoim zastępstwie określonego rodzaju korespondencji bieżącej zarządu zarówno w sprawach administracji samorządowej, jak i rządowej (art. 48) oraz do podpisywania innych akt i dokumentów, nie wyłączając dokumentów, przez które gmina zaciąga zobowiązania. Członka zarządu gminy, powołanego do podpisywania tych dokumentów, wyznacza w poszczególnych przypadkach lub na czas do odwołania przełożony gminy.

(2) Do podpisywania dokumentów w przypadku, o którym mowa w zdaniu końcowym ust. (1) art. 46, powołany jest jeden lub w miarę potrzeby większa liczba pracowników gminnych, wyznaczonych do tych czynności przez przełożonego gminy.

Do art. 47.

§ 32. W przypadku, gdy kolegium zarządu gminy odmówi zatwierdzenia decyzji, wydanej w myśl postanowień ust. (2) art. 47 przez przełożonego gminy, wówczas za decyzję taką ponosi on osobistą odpowiedzialność. Tekst uchwały kolegium zarządu gminy obowiązany jest przełożony gminy przesłać w takim przypadku wraz z wyjaśnieniami swemu władzy nadzorczej (art. 1 ust. 8).

Do art. 49.

§ 33. Dla osób, które ukończyły lub ukończą studia przed wprowadzeniem w życie postanowień art. 52 ustawy z dnia 11 marca 1933 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389), za wykształcenie, odpowiadające przewidzianemu w art. 49 ust. (5) ustawy samorządowej, uważa się wykształcenie, określone w §§ 2, 3 i 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 listopada 1929 r. o zakładach naukowych i egzaminach szkolnych, wystarczających do osiągnięcia stanowiska urzędniczego w państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 663).

§ 34. Dla oceny, czy stanowisko, jakie zajmował kandydat na przełożonego gminy lub jego zastępcę, jest samodzielne zgodnie z postanowieniami ust. (5) art. 49, rozstrzygająca jest okoliczność, czy praca na danym stanowisku mogła ze względu na jej charakter i zakres czynności dać kandydatowi przygotowanie praktyczne do samodzielnego wykonywania zadań administracji i gospodarki samorządowej, w szczególności, czy kandydat mógł na danym stanowisku zdobyć doświadczenie w wykonywaniu w powyższym zakresie czynności kierow-

niczych. Do stanowisk samodzielnych administracji samorządu terytorjalnego zaliczyć należy w szczególności stanowiska takie, np. jak:

1) wójtów zawodowych oraz wójtów, posiadających ich kwalifikacje,

2) tymczasowych przełożonych gmin w miastach,

3) zastępców tymczasowych przełożonych gmin w miastach, liczących ponad 10 tysięcy mieszkańców,

4) sekretarzy gminnych w gminach wiejskich, liczących ponad 3.000 mieszkańców,

5) sekretarzy bądź kierowników biur zarządów miejskich w miastach, liczących ponad 3.000 mieszkańców, jeżeli osoby zajmujące te stanowiska, podlegają bezpośrednio kierownictwu przełożonego gminy,

6) pracowników, kierujących w miastach, wydzielonych z powiatowych związków samorządowych, oraz w administracji samorządu wojewódzkiego poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi (urzędami, wydziałami, biurami, oddziałami, sekcjami i t. p.), jeżeli osoby na powyższych stanowiskach podlegają bezpośrednio kierownictwu przełożonego gminy (starosty krajowego),

7) pracowników, pełniących funkcje zastępców osób, wymienionych w pkt. 6), w miastach, liczących ponad 100 tysięcy mieszkańców, oraz w administracji samorządu wojewódzkiego,

8) sekretarzy wydziałów powiatowych oraz inspektorów samorządu gminnego,

9) pracowników: w miastach, liczących ponad 15 tysięcy mieszkańców, biurach wydziałów powiatowych i starostwach krajowych, jeżeli do objęcia stanowiska wymagane jest wykształcenie, uprawniające do osiągnięcia stanowiska urzędniczego I kategorii w służbie państwowej w myśl § 1, 4 i 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 listopada 1929 r. o zakładach naukowych i egzaminach szkolnych, wystarczających do osiągnięcia stanowiska urzędniczego w państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 663) ze zmianami, wynikającymi z ustawy z dnia 15 marca 1933 r. o szkołach akademickich (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 247) i t. p.

§ 35. (1) Wykształceniem, odpowiadającym poziomowi sześciu klas szkoły średniej ogólnokształcącej podług zasad, obowiązujących przed wejściem w życie ustawy z dnia 11 marca 1933 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389), jak również wykształceniem zawodowym w myśl art. 49 ust. (6) jest wykształcenie w zakresie:

a) sześciu klas ośmioletniego gimnazjum państwowego lub prywatnego z prawami szkół państwowych,

b) trzech kursów seminarjum nauczycielskiego państwowego lub prywatnego z prawami szkół państwowych,

c) trzech klas (kursów) średniej szkoły zawodowej, której kurs trwał co najmniej trzy lata i do której warunkiem przyjęcia było ukończenie siedmiu klas siedmioklasowej szkoły powszechnej lub trzech klas szkoły średniej ogólnokształcącej,

d) uznanym przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiadający poziomowi wykształcenia, o którym mowa w niniejszym paragrafie.

(2) Osoby, które wykażą się świadectwem złożenia egzaminu dla eksternistów z kursu szkół, o których mowa w ust. (1) lit. a) — c) w pełnym zakresie wymienionych klas (kursów), uznaje się za posiadające wykształcenie, wymagane art. 49 ust. (6).

Do art. 50.

§ 36. (1) Egzamin praktyczny, przewidziany w ust. (3) art. 50, odbywa się z następujących przedmiotów: Konstytucji, przepisów o organizacji i zakresie działania władz rządowych, w szczególności władz administracji ogólnej, ustroju, zadań i obowiązków samorządu terytorjalnego, w szczególności rodzaju gminy, w jakiej egzaminowana osoba ma objąć stanowisko, prawa administracyjnego (o postępowaniu administracyjnym i postępowaniu przymusowym w administracji), skarbowości publicznej, w szczególności skarbowości komunalnej, prawa budżetowego, rachunkowości komunalnej i biurowości, a ponadto w zakresie, jakiego znajomość konieczna jest do sprawowania danego urzędu: z prawa karnego, prawa o wykroczeniach i przepisów o postępowaniu karnem i karno-administracyjnym oraz prawa cywilnego i przepisów postępowania cywilnego.

(2) Egzamin praktyczny jest ustny i piśmienny. Egzamin ustny ma na celu zbadanie praktycznych wiadomości, niezbędnych w pracy na stanowisku, na jakim ma być zatwierdzona osoba egzaminowana. Egzamin piśmienny ma na celu zbadanie umiejętności praktycznego stosowania obowiązujących przepisów w powyższym zakresie.

§ 37. (1) Egzamin praktyczny, o którym mowa w § 36, odbywa się przed wojewódzką komisją egzaminacyjną, czynną przy właściwym terytorjalnie urzędzie wojewódzkim. Członków komisji i zastępców na okres 5 lat powołuje Minister Spraw Wewnętrznych, który uprawnienia w tym względzie może przekazać wojewodom.

(2) Wojewódzka komisja egzaminacyjna składa się łącznie z przewodniczącym z 3 — 4 członków. Przewodniczącym komisji może być tylko urzędnik I kategorii, pełniący obowiązki służbowe w dziale samorządowym urzędu wojewódzkiego. Do składu komisji wchodzi ponadto inspektor wojewódzki, bądź inny urzędnik, powołany do dokonywania inspekcji związków samorządowych oraz jeden z burmistrzów bądź prezydentów miast, czynnych na obszarze danego województwa, z wyłączeniem wszakże miast, gdzie osoba egzaminowana ma objąć stanowisko. Do składu komisji musi być poza tem powołany urzędnik urzędu wojewódzkiego z wykształceniem prawniczym, jeżeli wykształcenia takiego nie posiada przewodniczący i żaden z pozostałych członków komisji. Jeżeli na obszarze województwa jest tylko jedno miasto, wydzielone z powiatowego związku samorządowego, członka komisji z pośród prezydentów miast wyznacza Minister Spraw Wewnętrznych z obszaru innego województwa.

§ 38. Egzamin praktyczny dla kandydatów na prezydenta miasta i wiceprezydentów m. st. Warszawy odbywa się przed ministerjalną komisją egzaminacyjną, powołaną w razie potrzeby przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

§ 39. (1) Uchwała komisji egzaminacyjnej o wyniku egzaminu zapada większością głosów członków komisji; w razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego. Komisja obowiązana jest stwierdzić, czy kandydat zdał egzamin pomyślnie, czy też go złożył z wynikiem ujemnym.

(2) Z przebiegu egzaminu praktycznego sporządza się protokół, do którego wpisuje się skład komisji egzaminacyjnej, tematy egzaminu piśmiennego i ocenę wypracowań, ocenę odpowiedzi ustnych oraz uchwałę komisji co do wyniku egzaminu.

§ 40. (1) Egzamin, złożony z wynikiem ujemnym, nie może być w okresie próbnej służby powtórzony.

(2) Zależnie od wyników egzaminu praktycznego władza właściwa bądź zatwierdza wybór danego kandydata, bądź wydaje decyzję, odmawiającą zatwierdzenia ze skutkami, przewidzianymi w art. 50 ust. (3) i 53 ust. (9).

§ 41. (1) Minister Spraw Wewnętrznych może ustanowić taksę egzaminacyjną, którą przed dopuszczeniem do egzaminu praktycznego obowiązana jest uiścić osoba, poddana egzaminowi.

(2) Taksa egzaminacyjna służy na pokrycie kosztów przejazdu i diet członków komisji egzaminacyjnej, powołanych z poza siedziby komisji.

§ 42. Zgodnie z postanowieniami ust. (6) art. 50 starosta powiatowy i wojewoda przed wydaniem decyzji, odmawiającej zatwierdzenia wyboru przełożonego gminy względnie jego zastępcy, obowiązani są zasięgnąć opinii wydziału powiatowego względnie wydziału wojewódzkiego (izby wojewódzkiej), nie są jednak opiniją tą związani. Przy wydaniu decyzji, zatwierdzającej wybór, starosta powiatowy i wojewoda nie mają obowiązku zasięgnięcia opinii powyższych organów kolegjalnych.

§ 43. (1) Od decyzji, odmawiającej zatwierdzenia wyborów przełożonego gminy względnie jego zastępcy, mogą radni w gminach wiejskich i miastach wnieść za pośrednictwem przewodniczącego kolegium wyborczego zgodnie z przepisami rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341), odwołanie do władzy bezpośrednio wyższej, która rozstrzyga ostatecznie. Decyzje Ministra Spraw Wewnętrznych i Rady Ministrów są ostateczne w administracyjnym toku instancyj. Do wniesienia odwołania uprawnieni są radni w liczbie, przekraczającej połowę ustawowej ich lic.

(2) Wojewoda rozstrzyga odwołanie w prawie, o której mowa w ust. (1), po zasięgnięciu opinii wydziału wojewódzkiego (izby wojewódzkiej).

§ 44. Przez „postanowienia ustępu poprzedniego”, wspomniane w ust. (7) art. 50, rozumieć należy postanowienia ust. (5) tegoż artykułu.

§ 45. Starosta powiatowy i wojewoda wydają decyzję po zasięgnięciu opinii wydziału powiatowego względnie wydziału wojewódzkiego (izby wojewódzkiej) we wszystkich sprawach, o których mowa w art. 50. Wyjątek stanowią jedynie przypadki, przewidziane w zdaniu końcowym § 42.

Do art. 52.

§ 46. Zakres czynności podwójciego, wiceburmistrza i wiceprezydenta, jako pomocników przełożonego gminy, określa wójt, burmistrz i prezydent miasta. Możliwość poruczania podwójciemu i niezawodowemu wiceburmistrzowi czynności pomocnika przełożonego gminy oraz zakres tych czynności zależy jednak od rozległości gospodarki gminnej i potrzeby wyręczenia przełożonego gminy w wykonywaniu poszczególnych jego zadań, a jednocześnie od posiadanych przez gminę środków finansowych na przyznanie podwójciemu i niezawodowemu wiceburmistrzowi odszkodowania w przypadku, przewidzianym w ust. (3) art. 53.

§ 47. (1) Podwójci, wiceburmistrz i wiceprezydent, jako zastępcy przełożonych gmin, przejmują z mocy prawa pełny zakres obowiązków i uprawnień przełożonego gminy w czasie jego nieobecności lub niemożności pełnienia przez niego obowiązków służbowych.

(2) W miastach, w których w myśl art. 37 ust. (2) jest więcej, niż jeden wiceprezydent, przełożonego gminy w przypadkach i zakresie, przewidzianym w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu, zastępuje jeden z wiceprezydentów, wyznaczony na stałe przez przełożonego gminy, który o decyzji w tym zakresie zawiadamia władzę nadzorczą.

§ 48. (1) Ławnikowi można poruczać prace z jednoosobowego zakresu działania zarządu gminy (art. 46 — 48) w myśl postanowień końcowych ust. (4) art. 52 jedynie w wyjątkowych przypadkach w gminach o rozległej gospodarce i znacznej ilości urzędzeń, zakładów lub przedsiębiorstw. Decyzje w tym względzie zależne są od uznania przełożonego gminy i zgody ławnika na wykonywanie prac w powyższym zakresie bez prawa do wynagrodzenia.

(2) W przypadkach, o których mowa w ust. (1), ławnikowi może być przyznane odszkodowanie zgodnie z postanowieniami ust. (3) art. 53 i § 50.

(3) Prace, o których mowa w ust. (1), wykonywa ławnik pod nadzorem przełożonego gminy (art. 46 ust. 3).

Do art. 53.

§ 49. (1) Prawo do stałego uposażenia służbowego przez czas sprawowania mandatu tytułem wynagrodzenia za wykonywanie obowiązków służbowych przysługuje każdemu wójtowi, burmistrzowi, zawodowemu wiceburmistrzowi, prezydentowi miasta i wiceprezydentowi.

(2) Najwyższe granice uposażenia oraz kosztów podróży i diet przy wyjazdach służbowych poza siedzibę gminy dla wójtów, burmistrzów, zawodowych wiceburmistrzów oraz prezydentów miast i wiceprezydentów określają przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 r. o dostosowaniu uposażenia członków zarządu i pracowników związków komunalnych do uposażenia

funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 1073) z późniejszymi zmianami.

(3) Rady miejskie obowiązane są uposażenie burmistrzów, prezydentów miast i wiceprezydentów oraz zawodowych wiceburmistrzów ustalić przed dokonaniem ich wyboru. Wyjątek stanowić może przypadek, gdy władza nadzorcza unieważni uchwałę rady, jako powziętą nieformalnie bądź niezgodnie z obowiązującymi przepisami, a w międzyczasie nastąpi wybór osoby interesowanej; stosuje się wówczas do niej postanowienia ust. (2) art. 9.

(4) Podwójci, niezawodowi wiceburmistrzowie oraz ławnicy w gminach wiejskich i miastach nie mają prawa do uposażenia; do osób tych stosuje się postanowienia ust. (3) art. 53 oraz §§ 50 i 51.

§ 50. (1) Przyznanie odszkodowania za wykonanie prac z zakresu czynności zarządu gminy oraz diet za udział w posiedzeniach kolegijum zarządu zależne jest:

- a) od posiadania przez gminę na te cele środków finansowych i preliminowania odpowiednich kredytów w budżecie gminy,
- b) od zgłoszenia żądania przez interesowanego członka zarządu gminy i udowodnienia znacznego uszczerbku w zarobkach w głównym zawodzie, ponoszonego wskutek udziału w pracach zarządu.

(2) Wysokość odszkodowania zależy od nakładu pracy i poświęconego gminie czasu. Odszkodowanie może być przyznane na określony przeciąg czasu, w miarę, gdy zlecone niezawodowemu członkowi zarządu prace mają charakter prac ciągłych i stałych, bądź jednorazowo, zależnie od wykonania poszczególnych prac dla zarządu gminy.

(3) Odszkodowanie czasowe pozbawia prawa pobierania diet w okresie, za który odszkodowanie to jest przyznane. Przełożony gminy oraz zawodowi członkowie zarządu gminy nie mają prawa do odszkodowania czasowego i jednorazowego, ani do pobierania diet za udział w posiedzeniach zarządu gminy.

(4) Niezawodowym członkom zarządu gminy, z wyjątkiem przełożonych gmin, przysługuje prawo do zwrotu z funduszu gminy faktycznie poniesionych kosztów przejazdu do siedziby gminy, wszystkim zaś członkom zarządu gminy prawo do zwrotu kosztów podróży i do diet przy wyjazdach w sprawach służbowych poza granice gminy.

§ 51. (1) Bliższe zasady, dotyczące odszkodowania z tytułu wykonywanej pracy w zarządzie gminy, diet za udział w posiedzeniach kolegijum zarządu gminy oraz zasady, dotyczące zwrotu kosztów przejazdu do jej siedziby, określa zgodnie z ust. (3) art. 53 i postanowieniami § 50 rada gminy w drodze uchwały, która wymaga zatwierdzenia władzy nadzorczej (art. 65 ust. 1).

(2) Wydawanie decyzji w poszczególnych przypadkach zgodnie z uchwałą rady gminy, w szczególności przyznawanie odszkodowania, diet i zwrotu kosztów podróży w granicach kredytów, przewidzianych w budżecie, należy do przełożonego gminy. Od decyzji przełożonego gminy przysługuje stronie prawo wniesienia zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca

1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341) odwołania do władzy nadzorczej, która rozstrzyga ostatecznie. W sprawach powyższych wojewodowie orzekają przy współudziale wydziału wojewódzkiego (izby wojewódzkiej) z głosem stanowczym.

§ 52. (1) Postanowienia ust. (4) art. 53 stosuje się w gminach wiejskich i miastach, które uregulowały we własnym zakresie sprawę zaopatrzenia emerytalnego swych pracowników.

(2) Zaopatrzenie emerytalne zawodowych członków zarządu gminy w gminach, które uregulowały we własnym zakresie sprawę zaopatrzenia emerytalnego swych pracowników nie może być jednak mniejsze od norm, przewidzianych w ust. (6) art. 53 i nie może przekraczać 92% uposażenia służbowego, które służy za podstawę do wymiaru emerytury. Normy zaopatrzenia emerytalnego, przewidziane w zdaniu pierwszym i drugim ust. (6) art. 53, stosują się na mocy ustawy również w gminach wiejskich i miastach, które nie uregulowały sprawy zaopatrzenia emerytalnego swych pracowników we własnym zakresie działania, uchwały zaś rady gminy na podstawie postanowień ust. (5) cyt. artykułu nie doszły do skutku

(3) Jeżeli władza nadzorcza unieważni uchwałę w sprawach, o których mowa w ust. (5) art. 53, wówczas sprawa ta musi być wniesiona pod obrady najbliższego posiedzenia rady gminy; gdyby wybór osoby interesowanej był już dokonany, stosuje się do niej postanowienia ust. (2) art. 9.

(4) Zaliczenie zawodowemu członkowi zarządu gminy do wysługi emerytalnej lat pracy poprzedniej zgodnie z postanowieniami zdania ostatniego ust. (6) art. 53 może nastąpić po dokonaniu wyboru osoby interesowanej; stosuje się wówczas do niej postanowienie ust. (2) art. 9. Zaliczenie takie skutecznia rada gminy, której uchwała wymaga zatwierdzenia właściwej władzy nadzorczej zgodnie z postanowieniami ust. (4) art. 65.

(5) Postanowienia ust. (2) — (4) niniejszego paragrafu nie stosują się do osób, o których mowa w art. 117 i ust. (1) art. 119.

§ 53. W gminach wiejskich i miastach, które nie uregulowały we własnym zakresie działania sprawy zaopatrzenia swych pracowników, składka emerytalna, o której mowa w ust. (7) art. 53, wynosi 5% uposażenia, pobieranego przez zawodowego członka zarządu gminy po odjęciu od kwoty tego uposażenia ewentualnego dodatku reprezentacyjnego, natomiast wliczeniu wartości otrzymywanych świadczeń w naturze, jeżeli stanowią one składową część uposażenia.

§ 54. O zastąpieniu stałego zaopatrzenia emerytalnego przez jednorazową odprawę zgodnie z postanowieniami ust. (6) art. 53 decyduje rada gminy w drodze uchwały, która uzyskuje moc po zatwierdzeniu jej przez władze, przewidziane w ust. (4) art. 65.

§ 55. (1) Do stwierdzenia w przypadkach spornych, czy przyczyna odmówienia przyjęcia wyboru przez zawodowego członka zarządu gminy na następną dziesięcioletnią kadencję jest uzasadniona

w myśl postanowień ust. (8) art. 53, powołana jest władza nadzorcza.

(2) Do wydawania orzeczeń o niezdolności zawodowego członka zarządu gminy do służby powołana jest władza nadzorcza, która decyduje w tym zakresie wydaje na podstawie orzeczenia komisji lekarskiej. W skład komisji tej wchodzi lekarz powiatowy, bądź lekarz urzędowy odnośnego związku samorządowego, jako przewodniczący, oraz dwóch innych lekarzy. Członków komisji powołuje władza nadzorcza.

(3) Od decyzji władzy nadzorczej w sprawach, o których mowa w ust. (1) i (2), przysługuje stronom prawo wniesienia odwołania zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341) do władz bezpośrednio wyższych, które orzekają ostatecznie na podstawie orzeczenia komisji lekarskiej, powołanej w nowym składzie. W skład komisji wchodzi łącznie z przewodniczącym trzech lekarzy, powołani przez władzę odwoławczą. Decyzje Ministra Spraw Wewnętrznych są w każdym razie ostateczne w administracyjnym toku instancyj.

(4) Wojewodowie orzekają w sprawach, uregulowanych niniejszym paragrafem, przy współudziale wydziału wojewódzkiego (izby wojewódzkiej) z głosem stanowczym.

(5) W sprawach, uregulowanych w ustępach (2) — (3) niniejszego paragrafu, stosuje się analogicznie postanowienia zawarte w ust. 2 i 3 § 2, § 3, § 4 lit. a) i f), § 7 — 8, zdanie ostatnie § 9, § 10 i 12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 1931 r. o ustanowieniu komisji lekarskich dla funkcjonariuszów państwowych oraz wojskowo-lekarskich dla zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 302) wraz z załącznikiem do tego rozporządzenia.

(6) Koszty, związane z czynnościami komisji lekarskich ponosi gmina, w której zawodowy członek zarządu gminy odmówił przyjęcia wyboru na następną kadencję. W szczególności gmina ta ponosi kosztą podróży i diety członków komisji lekarskich, nie wyłączając lekarzy państwowych. Koszty podróży i diety przynajmniej przelożony gminy, w zakresie tym stosuje się postanowienia zdania drugiego ust. (2) § 51. W sprawach tych stosuje się poza tem analogicznie postanowienia ust. 1 i 2 § 13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 1931 r., wspomnianego w ust. (5) niniejszego paragrafu.

§ 56. Sprawowanie mandatu przez lat 20 na stanowisku płatnego członka zarządu gminy uzasadniona zgodnie z ust. (8) art. 53 odmowę przyjęcia wyboru przez zawodowego członka zarządu gminy na następną dziesięcioletnią kadencję bez względu na to, czy mandat płatnego członka zarządu gminy sprawował on przez 20 lat w gminie wiejskiej, miejskiej, w jednej lub kilku łącznie, z przerwami, czy nieprzerwanie.

§ 57. Prawo do jednorazowej odprawy w przypadku, przewidzianym w ust. (9) art. 53, nie przysługuje zawodowemu członkowi zarządu gminy, gdy po-

wraca on na stanowisko, zajmowane bezpośrednio przed przejęciem mandatu zawodowego członka zarządu gminy i gdy do stanowiska, na które powraca, przywiązane jest stałe wynagrodzenie.

Do art. 55.

§ 53. (1) W gminach, o których mowa w art. 55 ust. (2), postanowienia art. 50 mają całkowite zastosowanie w sprawie zatwierdzenia przełożonych gminy i ich zastępców.

(2) W stosunku do ławników w gminach, o których mowa w art. 55 ust. (2), postanowienia ust. (4), (5), (6), (7) i (9) art. 50 stosuje się jedynie wówczas, gdy chodzi o zapewnienie składowi kolegialnego zarządu gminy dostatecznej liczby członków, uprawniającej kolegium do podejmowania ważnych uchwał.

(3) Jeżeli kolegium zarządu gminy ma dostateczną liczbę członków, wówczas w razie odmowy zatwierdzenia wyboru ławnika stanowisko to pozostaje nieobsadzone do czasu, gdy radni dokonają takiego wyboru, który uzyska zatwierdzenie wojewody zgodnie z ust. (2) art. 55.

(4) Od decyzji wojewody, odmawiającej zatwierdzenia wyboru ławnika, mogą radni w gminach wiejskich i miastach wnieść za pośrednictwem przewodniczącego kolegium wyborczego odwołanie zgodnie z postanowieniem rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1923 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341) do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które rozstrzyga ostatecznie. Odwołanie musi być podpisane co najmniej przez taką liczbę radnych, jaka jest wymagana zgodnie z regulaminem wyborczym do zarządu miejskiego do zgłoszenia listy kandydatów na ławników.

Do art. 60.

§ 59. (1) Korespondencje i dokumenty urzędowe wydziału powiatowego w sprawach powiatowego związku samorządowego, nadzoru nad gminami wiejskimi i miastami oraz z zakresu administracji rządowej podpisuje starosta powiatowy (zastępca starosty), jako przewodniczący wydziału powiatowego.

(2) Starosta powiatowy, jako przewodniczący wydziału powiatowego, może upoważnić do podpisywania w swoim zastępstwie określonego rodzaju korespondencji bieżącej i dokumentów urzędowych swego zastępcę (zastępcę starosty powiatowego) oraz poszczególnych pracowników biura wydziału powiatowego. Dokumenty, przez które powiatowy związek samorządowy zaciąga zobowiązanie, muszą być opatrzone urzędową pieczęcią wydziału powiatowego oraz własnoręcznym podpisem starosty, jako przewodniczącego wydziału powiatowego, i jednego z członków wydziału, wybranego przezeń w tym celu zwykłą większością głosów (§ 2). W przypadku, gdy mandaty członków wydziału powiatowego uległy zawieszeniu lub wygaśnięciu, dokumenty powyższe w miejsce członka wydziału powiatowego podpisuje pracownik biura wydziału powiatowego, powołany do tego przez przewodniczącego wydziału powiatowego zgodnie z podziałem czynności biura.

(3) W sprawach, o których mowa w art. 60 oraz ust. (1) i (2) niniejszego paragrafu, stosuje się analogicznie postanowienia § 31.

Do art. 61.

§ 60. Przełożony gminy obowiązek kontroli nad czynnościami biur zarządu gminy oraz nad czynnościami urzędów, zakładów i przedsiębiorstw gminnych wykonywać może bądź osobiście, bądź za pośrednictwem innych członków zarządu albo wyznaczonych do tych czynności urzędników (kontrolerów). Zakres kontroli nad całokształtem czynności kasowo-rachunkowych określają §§ 50 i 51 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 grudnia 1932 r. o kasowości i rachunkowości związków komunalnych (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 11, poz. 72).

Do art. 62.

§ 61. (1) Kadencja komisji rewizyjnej biegnie równoległe z kadencją rady gminy.

(2) W razie rozwiązania rady gminy (art. 69) komisja rewizyjna ulega automatycznemu rozwiązaniu.

(3) Postanowienia art. 2 ust. (2) stosuje się analogicznie do przewodniczącego i członków komisji rewizyjnej.

§ 62. Z zakresu działania komisji rewizyjnych wyłączone są czynności zarządów gmin i wydziałów powiatowych w sprawach administracji rządowej. Natomiast nie podlegają wyłączeniu: badanie wykonania budżetu, związanego z temi czynnościami, oraz czynności kasowo-rachunkowe, dotyczące powyższych spraw.

§ 63. (1) Czynności komisji rewizyjnej, przewidziane w ust. (5) lit. a) art. 62, dotyczą jedynie działalności finansowej i gospodarczej organów zarządzających (ust. 1 art. 62).

(2) Komisje rewizyjne w powyższym zakresie powołane są do kontroli i oceny działalności organów zarządzających ze stanowiska formalnego, które polega na badaniu tej działalności pod względem jej prawidłowości i zgodności z obowiązującymi przepisami, postanowieniami statutów i uchwał organu stanowiącego oraz budżetem.

(3) Do komisji rewizyjnych należy ponadto badanie i ocena, czy całokształt oraz poszczególne kierunki działalności finansowej i gospodarczej organów zarządzających zgodne są z zasadami oszczędności w gospodarce publicznej, czy organ zarządzający oraz podległe mu kierownictwo zakładów i przedsiębiorstw oszczędnie dysponuje kredytami, przewidzianymi w budżecie, czy zasadom oszczędności odpowiada również program i kolejność poczynić finansowych organu zarządzającego. Z tego stanowiska komisje rewizyjne mają więc prawo badać i wydawać opinie, czy obsługa potrzeb publicznych jest zorganizowana w sposób oszczędny i działa sprawnie, czy z punktu widzenia zasad oszczędności i kontroli wewnętrznej racjonalna jest organizacja pracy w instytucjach związku samorządowego i t. p.

(4) W szczególności komisje rewizyjne są obowiązane:

a) badać corocznie, przed przyjęciem przez radę gminy (radę powiatową) roczne sprawozdanie zarządu gminy (wydziału powiatowego) z wykonania budżetu oraz złożyć radzie opinię i wnioski nie później, niż w ciągu

6 tygodni po otrzymaniu od zarządu gminy (wydziału powiatowego) powyższego sprawozdania,

- b) badać corocznie zamknięcia rachunkowe za ubiegły okres budżetowy i roczne bilanse zakładów i przedsiębiorstw związku samorządowego oraz zgłosić w tym zakresie radzie opinię i wnioski nie później, niż w ciągu 6 tygodni po otrzymaniu od zarządu gminy (wydziału powiatowego) tych zamknięć,
- c) badać prawidłowość i zgodność z zasadami oszczędności wydatków i dochodów oraz czynności kasowych i rachunkowych w biurach zarządu gminy względnie wydziału powiatowego, jak również w zakładach i przedsiębiorstwach.

(5) Uprawnienia komisji rewizyjnej, zakres, rodzaj i ilość obowiązkowych rewizyj określają ponadto przepisy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 grudnia 1932 r. o kasowości i rachunkowości związków komunalnych (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 11, poz. 72) oraz regulamin czynności komisji (art. 62 ust. 2).

§ 64. O zamierzonych czynnościach rewizyjnych przewodniczący komisji rewizyjnej obowiązany jest przed ich podjęciem zawiadomić przełożonego gminy (przewodniczącego wydziału powiatowego) i czynności powyższe może podejmować jedynie z jego wiedzą.

§ 65. (1) Obowiązek komisji rewizyjnych, przewidziany w ust. (5) lit. b) art. 62, polega na składaniu ze swej działalności sprawozdań radzie gminy (radzie powiatowej).

(2) Wyniki czynności komisji rewizyjnej referuje na posiedzeniu rady gminy (rady powiatowej) przewodniczący komisji (ust. 9 art. 62), bądź upoważniony przezeń jej członek.

(3) Przed wniesieniem pod obrady rady gminy (rady powiatowej) sprawozdania i wniosków komisji rewizyjnej rozpatrzyć je musi zarząd gminy (art. 44 ust. 1 lit. a) (wydział powiatowy) i udzielić swych wyjaśnień (ust. 10 art. 62) nie później, niż w ciągu 3 tygodni po otrzymaniu materiałów komisji rewizyjnej.

(4) Dopóki rada gminy (rada powiatowa) nie rozpatrzy sprawozdania i wniosku komisji rewizyjnej, mają one charakter poufny i w stosunku do nich przewodniczący komisji rewizyjnej, jej członkowie, członkowie zarządu gminy (wydziału powiatowego) oraz powołani przez komisję rzeczoznawcy obowiązani są dochować tajemnicy urzędowej.

§ 66. Na uzasadnione żądanie komisji rewizyjnej przewodniczący organu stanowiącego winien zwołać najpóźniej w ciągu 14 dni posiedzenie tego organu i umieścić na porządku dziennym tego posiedzenia sprawozdanie i wnioski komisji. Jeżeli przewodniczący organu stanowiącego nie uzna powołań, podanych przez przewodniczącego komisji rewizyjnej, za dostatecznie uzasadnione, obowiązany jest zwrócić się do władzy nadzorczej w celu uzyskania jej decyzji.

§ 67. (1) Jeżeli komisja rewizyjna nie wykonywa ciężących na niej zadań, bądź wykonywa je nieudolnie albo niedbale, rada gminy (rada powiatowa) winna całkowicie lub częściowo odnowić skład komisji. W tym celu rada gminy (rada powiatowa) winna w razie potrzeby wezwać przewodniczącego, wszystkich lub poszczególnych członków komisji rewizyjnej do złożenia mandatu, w razie zaś bezskuteczności wezwania osoby te odwołać z komisji rewizyjnej.

(2) Uchwała rady w sprawie odnowienia składu komisji rewizyjnej i odwołania w tym celu jej członków wymaga większości głosów obecnych radnych przy składzie, stanowiącym co najmniej połowę ustawowej liczby radnych. W głosowaniu członkowie zarządu gminy (wydziału powiatowego) udziału brać nie mogą. W sprawach tych mają ponadto w gminach wiejskich i miastach analogiczne zastosowanie postanowienia ust. (4) art. 35.

(3) Bliższe postanowienia w sprawach, objętych niniejszym paragrafem, powinny być unormowane w regulaminie czynności komisji rewizyjnej.

§ 68. (1) Nad należyłą działalnością komisji rewizyjnych czuwają władze nadzorcze, które mogą wzywać jej przewodniczącego do składania sprawozdań i wyjaśnień z zakresu kontroli wewnętrznej (art. 67 ust. 1) oraz delegować swych przedstawicieli na posiedzenia komisji (art. 67 ust. 4).

(2) W wypadku stwierdzenia przez komisję rewizyjną nadużyć pieniężnych przewodniczący komisji, a w razie niemożności wykonywania przez niego czynności służbowych jego zastępca lub jeden z członków komisji, obowiązani są bezzwłocznie donieść o tem władzy nadzorczej. Obowiązek ten odnosi się również do wypadku stwierdzenia przez komisję rewizyjną poważniejszych braków w gospodarce publicznej, wymagających bezzwłocznego ich usunięcia ze względu na grożącą związkowi samorządowemu lub Skarbowi Państwa szkodę materialną.

(3) Jeżeli komisja rewizyjna podniosła w sprawozdaniu swem jakiegokolwiek uchybienia w administracji lub gospodarce samorządowej, wówczas przełożony gminy i starosta powiatowy, jako przewodniczący wydziału powiatowego, obowiązani są przelać władzy nadzorczej odpis sprawozdań, opinii i wniosków komisji rewizyjnej wraz ze swemi wyjaśnieniami nie później, niż w terminie, przewidzianym w ust. (3) § 65.

Do art. 63.

§ 69. (1) Opinia komisji rewizyjnej w sprawach, przewidzianych w art. 63, nie wyłączając sprawy przyjęcia do wiadomości rocznego sprawozdania z wykonania budżetu i zatwierdzenia rocznych zamknięć rachunkowych oraz bilansów, jest prawnie konieczna; w razie pominięcia opinii komisji władza nadzorcza może unieważnić odnośną uchwałę organu stanowiącego (art. 66, 90 i 93 ust. 1).

(2) Obowiązek bezzwłocznego przesłania uchwały organu stanowiącego, o której mowa w art. 63, władzy nadzorczej, ciąży na przełożonym gminy i przewodniczącym wydziału powiatowego.

§ 70. Zarzuty, jakie organ stanowiący może w myśl art. 63 podnieść przeciwko organowi zarządzającemu albo poszczególnym osobom, wchodzącym w skład tego organu, muszą dokładnie wskazywać, jakich niewłaściwości, nieformalności i uchybień dopatruje się rada gminy (rada powiatowa) w działalności finansowej i gospodarczej zarządu gminy (wydziału powiatowego) albo poszczególnych osób, wchodzących w skład tego organu.

Rozdział 4.

Przepisy, dotyczące obszaru województwa białostockiego, z wyjątkiem powiatów: grodzieńskiego i wolkowskiego oraz obszaru województw: kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego i warszawskiego.

Do art. 75.

§ 71. Moc ustawy o organizacji zarządu gubernji Królestwa Polskiego (Zb. pr. ces. ros. z roku 1892 t. II kont. do r. 1913 dz. V art. 194—286) ze zmianami, wynikającymi z późniejszych przepisów i ustawy samorządowej, rozciąga się z dniem 13 lipca 1933 r. na obszar gminy białowieskiej i masiewskiej w powiecie bielskim, województwie białostockim.

Do art. 76.

§ 72. (1) Zgodnie z postanowieniami ust. (3) art. 76 na kolegjalny zarząd gminny przechodzą sprawy, wymienione w art. 7 lit. a) dekretu Naczelnika Państwa z dnia 27 listopada 1918 r. o utworzeniu rad gminnych na obszarze b. Królestwa Kongresowego (Dz. P. P. P. Nr. 18, poz. 48), z zastrzeżeniem, że wykonywanie uchwał rady gminnej należy do wójta, przyczem kolegium zarządu gminnego w drodze uchwały określa sposób wykonania uchwał rady gminnej w sprawach inwestycji zgodnie z postanowieniami art. 44 ust. (1) lit. h) i § 27.

(2) Ze spraw, wymienionych w art. 7 lit. d) dekretu Naczelnika Państwa z dnia 27 listopada 1918 r., do zarządu gminnego przechodzą i wymagają uchwały jego kolegium (art. 14 ust. 1 i 2) sprawy przyjmowania i zwalniania pracowników gminnych.

(3) Sprawy, wymienione w art. 7 lit. b) i c) dekretu Naczelnika Państwa z dnia 27 listopada 1918 r., przechodzą na wójta, działającego jednoosobowo.

Do art. 80.

§ 73. (1) Pod działanie postanowień art. 80 podpadają prawa majątkowe, przysługujące z mocy wspólnych aktów nadawczych dawnym gromadom włościąńskim albo określonej grupie gospodarzy, jako posiadaczy gruntów, objętych dekretem o uwłaszczeniu włościń z dnia 21 marca 1864 r. i tabelami likwidacyjnymi, w których zapisane są gromadzkie grunta, będące we wspólnem użytkowaniu albo inne prawa majątkowe, jak wspólne pastwiska, wygony, wspólne grunta wsi i dworu, prawa służebności i t. p.

(2) Do zakresu spraw majątkowych, wymagających decyzji (uchwały) zebrania uprawnionych, należą: likwidacja, t. j. podział wspólnych gruntów pomiędzy poszczególnych gospodarzy-użytkowników, zamiana gruntów, sprzedaż, oddanie w dzierżawę, ustalenie sposobu użytkowania oraz potrzebne czynności zarządu, jak piecza nad gruntami i t. p.

(3) Kwalifikowana większość $\frac{2}{3}$ wszystkich uprawnionych w myśl art. 274 pkt. 1) ustawy o organizacji zarządu gubernji Królestwa Polskiego potrzebna jest w sprawach likwidacji wspólnoty, jak podziału gruntów, będących we wspólnem użytkowaniu, pomiędzy gospodarzy, oraz w innych sprawach rozporządzenia danymi gruntami, jak sprzedaż, zamiana, wieczysta dzierżawa. Nie jest natomiast wymagana kwalifikowana większość w sprawach zwykłego zarządu gruntów; w sprawach tych, zarówno jak w sprawach, wymienionych w art. 271 pkt. 10 i 11 ustawy o organizacji zarządu gubernji Królestwa Polskiego, wystarczą zwykła większość głosów w obecności co najmniej połowy wszystkich uprawnionych, zgodnie z postanowieniami art. 272 i 273, łącznie z art. 210 i 211 ustawy o organizacji zarządu gubernji Królestwa Polskiego.

§ 74. (1) Sołtys, jako przewodniczący zebrania uprawnionych, zwołuje je w miarę potrzeby lub na żądanie $\frac{1}{4}$ ogółu uprawnionych, kieruje obradami i wpisuje uchwały do specjalnej księgi uchwał zgodnie z art. 275 ustawy o organizacji zarządu gubernji Królestwa Polskiego, czuwa nad wykonaniem uchwał zebrania oraz baczy, ażeby zgodnie z niemi wykonywany był zarząd i piecza nad gruntami wspólnymi.

(2) W gminach, nie podzielonych na gromady (art. 15 ust. (4) i art. 79), przewodnictwo na zebraniach uprawnionych należy do wójta, albo z jego upoważnienia do podwójciego lub jednego z ławników.

Rozdział 5.

Przepisy, dotyczące obszaru województw krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego.

Do art. 82 i 83.

§ 75. (1) W gminach, które przed wejściem w życie ustawy samorządowej rządziły się ustawą z dnia 3 lipca 1896 r. (Dz. u. kr. Nr. 51), bądź ustawą z dnia 12 sierpnia 1866 r. (Dz. u. kr. Nr. 19), po podniesieniu ich do rzędu miast na mocy postanowień ust. (2) art. 82 lub w trybie postanowień ust. (3) tegoż artykułu albo art. 83 organa ustrojowe tych gmin sprawują funkcje organów ustrojowych miast do czasu ukonstytuowania tych organów.

(2) Skład kolegium zarządu gminy w gminach, o których mowa w ust. (1), stanowią członkowie zarządu gminnego względnie zwierzchności gminnej. Kolegium to do czasu ukonstytuowania się magistratu posiada uprawnienia jego w zakresie, przewidzianym w art. 44.

Rozdział 6.

Przepisy, dotyczące obszaru województw pomorskiego i poznańskiego.

Do art. 93.

§ 76. Przepisy niniejszego rozporządzenia stosują się do miast, w których wprowadzony jest ustrój, przewidziany w § 72 i 73 ordynacji miejskiej z dnia 30 maja 1853 r. (Zb. u. pr. str. 261), z zastrzeżeniem zmian, jakie wynikają z postanowień powyższych paragrafów tej ustawy.

Do art. 97.

§ 77. (1) W stosunku do uchwał izby wojewódzkiej, które w sprawach, uregulowanych postanowieniami ust. (1) art. 97, zdaniem wojewody naruszają postanowienia ustawy lub regulaminu wyborczego, wojewoda posiada uprawnienia, przewidziane w ust. (2) art. 59 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86), w stosunku zaś do uchwał wydziału powiatowego te same uprawnienia posiada starosta powiatowy na mocy art. 81 ust. (1) tegoż rozporządzenia.

(2) O ważności uchwały izby wojewódzkiej, zawieszanej przez wojewodę w myśl ustępu poprzedniego, rozstrzyga ostatecznie Minister Spraw Wewnętrznych, o ważności zaś uchwały wydziału powiatowego, zawieszanej przez starostę powiatowego, rozstrzyga ostatecznie wojewoda przy współudziale izby wojewódzkiej z głosem stanowczym.

(3) O decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych, względnie wojewody, należy zawiadomić na najbliższym posiedzeniu właściwe kolegium izby wojewódzkiej, względnie wydziału powiatowego.

(4) Po wydaniu decyzji przez Ministra Spraw Wewnętrznych, względnie wojewodę w myśl postanowień ust. (2) niniejszego paragrafu wojewoda, względnie starosta powiatowy wydaje orzeczenie o ważności wyborów, będąc związarym uchwałą izby wojewódzkiej, względnie wydziału powiatowego o tyle, o ile uchwała nie została unieważniona zgodnie z art. 59 i 81 wymienionego wyżej rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. Jeżeli uchwała wydziału powiatowego względnie izby wojewódzkiej została unieważniona, starosta powiatowy względnie wojewoda wydaje decyzje na podstawie nowej uchwały danego organu kolegjalnego, który przy jej podejmowaniu jest związany decyzją Ministra Spraw Wewnętrznych, względnie wojewody, wydaną w myśl postanowień ust. (2) niniejszego paragrafu.

(5) Orzeczenia starostów powiatowych i wojewodów o ważności wyborów, wydane w myśl postanowień ustępu poprzedniego niniejszego paragrafu, podlegają przepisom ust. (2) art. 97.

Rozdział 7.

Postanowienia przejściowe.

Do art. 106.

§ 78. (1) Na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, nowo-

gródzkiego, poleskiego, warszawskiego, wileńskiego i wołyńskiego zebrania gromadzkie w gromadach, o których mowa w ust. (3) art. 18, posiadają dotychczasowe kompetencje ze zmianami, wynikającymi z ustawy samorządowej.

(2) Na obszarze województwa białostockiego, z wyjątkiem powiatu grodzieńskiego i wołkowyskiego, oraz na obszarze województw kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego i warszawskiego odejmuje się zebraniom gromadzkim w gromadach, o których mowa w ust. (3) art. 18 sprawy, przewidziane w art. 271 p. 2) i 11) ustawy o organizacji zarządu gubernji Królestwa Polskiego (Zb. pr. ces. ros. z 1892 r. t. II kont. do r. 1913 dz. V art. 194—286); sprawy te przechodzą na zebrania uprawnionych osób zgodnie z art. 80 ustawy samorządowej i § 73 niniejszego rozporządzenia.

(3) Zarząd majątkiem gromady, nie będącym we wspólnym użytkowaniu gospodarzy na podstawie wspólnych aktów nadawczych (tabel likwidacyjnych), na obszarze, określonym w ustępie poprzednim, przechodzi na sołtysa (podsołtysa), działającego w tym zakresie pod kontrolą zebrania gromadzkiego względnie rady gromadzkiej oraz pod bezpośrednim nadzorem wójta (art. 24 ust. 1).

Do art. 113.

§ 79. Czynne w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tymczasowe wydziały powiatowe i tymczasowe rady powiatowe na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego posiadają kompetencje organów ustrojowych powiatowych związków samorządowych, przewidziane w dekreście Naczelnika Państwa z dnia 4 lutego 1919 r. o tymczasowej ordynacji powiatowej dla obszarów b. zaboru rosyjskiego (Dz. P. P. P. Nr. 13, poz. 141) ze zmianami, wynikającymi z późniejszych ustaw i ustawy samorządowej (art. 85).

Do art. 117.

§ 80. Czynni w dniu wejścia w życie ustawy samorządowej płatni członkowie zarządów miejskich, o których mowa w art. 117, pozostają na zajmowanych stanowiskach aż do normalnego upływu bieżącej ich 12-letniej kadencji; stosunek służbowy ich ulega rozwiązaniu przed upływem kadencji jedynie w przypadku dobrowolnego ustąpienia, wygaśnięcia z innych powodów albo utraty mandatu.

§ 81. (1) Czynni w dniu wejścia w życie ustawy samorządowej na obszarze województw pomorskiego i poznańskiego płatni członkowie zarządów miejskich, wybrani na 12 lat, obowiązani są poza udziałem w posiedzeniach magistratu wykonywać stale czynności zarządu miejskiego, poruczone im przez przełożonych gminy i podlegają w tym zakresie ich zwierzchnictwu służbowemu. W czasie wykonywania czynności członków kolegium zarządu miejskiego (magistratu) stosuje się do osób powyższych postanowienia § 30.

(2) Wszyscy płatni członkowie zarządów miejskich na obszarze województw pomorskiego i po-

znańskiego w zakresie obowiązków i praw podlegających postanowieniom ustawy samorządowej, dotyczącym zawodowych członków zarządów miejskich poza wyjątkami, przewidzianymi w ust. (3) art. 117. W szczególności odnoszą się do nich postanowienia ust. (1) — (3) art. 52, ust. (1), (4), (8) i (10) art. 53, łącznie z przepisami ust. (1) § 52 i § 53 oraz postanowienia art. 69 ust. (7), art. 70 oraz ust. (4) art. 72, art. 101 i 116.

§ 82. Do płatnych członków zarządów miejskich, o których mowa w art. 117, w przypadku, przewidzianym w ust. (4) tegoż artykułu, stosuje się odpowiednie postanowienia ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych z późniejszymi zmianami z zastrzeżeniem, że prawo do emerytury przysługuje płatnemu członkowi zarządu miejskiego już po 10 latach w wysokości 35% uposażenia, służącego za podstawę do wymiaru zaopatrzenia emerytalnego i zaopatrzenie to wzrasta za każdy następny rok o 3%. Uposażenie to nie może przekraczać 100% podstawy wymiaru. W przypadkach, w których możliwe jest nabycie prawa do emerytury po krótszym okresie służby zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych z późniejszymi zmianami, uposażenie emerytalne wynosi do 10 lat służby łącznie 35% podstawy wymiaru.

§ 83. Przy obliczaniu podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego w myśl postanowień § 82 potrąca się 5% opłatę emerytalną, przewidzianą w ust. (7) art. 53 i § 53.

Do art. 119.

§ 84. Postanowienia § 81 ust. (2) oraz §§ 82 i 83 stosuje się odpowiednio do osób, o których mowa w ust. (1) art. 119.

Rozdział 8.

Postanowienia końcowe.

§ 85. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na obszarze całego Państwa, z wyjątkiem województwa śląskiego.

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*